

## ကဗျာများရှိစကားသံသွေဖည်မှု၏အာနိသင်

ခင်ဝင်းနွယ်<sup>၁</sup>

### စာတမ်းအကျဉ်း

ဤစာတမ်းသည် ကဗျာများ၌တွေ့ရသော စကားသံသွေဖည်မှု၏အာနိသင်ကို ဖော်ထုတ်တင်ပြထားပါသည်။ စာပေသည်ဘာသာစကားကိုအသုံးပြု၍ ရေးသားရသည်။ကဗျာစာပေအဖွဲ့ကို ရေးစပ်ရာ၌ ကာရန်နည်းစံနစ် မှန်ကန်စေရန်လည်းကောင်း၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်ထင်ရှားစေရန်လည်းကောင်း၊ ကဗျာစာဆိုတို့သည် စာဆိုအခွင့်ထူးတစ်ရပ်ကိုယူ၍ ရေးဖွဲ့ခဲ့ကြသည်။ ထို့သို့ရေးဖွဲ့ရာမှစကားသံ သွေဖည်မှုများ ဖြစ်ပေါ်လာပြီး ထိုသွေဖည်မှုများကြောင့်ပင်လျှင် ကဗျာ၏အာနိသင်သည် ထက်မြက်စူးရှလာရသည်။

သော့ချက်ဝေါဟာရများ - ဘာသာစကား၊ ကာရန်၊ အနက်၊ သွေဖည်မှု၊ အာနိသင်။

### နိဒါန်း

ဤစာတမ်းသည် မြန်မာနိုင်ငံဝိဇ္ဇာနှင့်သိပ္ပံပညာရှင်အဖွဲ့(၂၄)ကြိမ်မြောက် သုတေသနစာတမ်း ဖတ်ပွဲတွင် ဖတ်ကြားတင်သွင်းသော စာတမ်းဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာစာပေတွင် စကားပြေနှင့်ကဗျာဟူ၍ ရှိသည့်အနက် ကဗျာတွင်တွေ့ရှိရသော စကားသံသွေဖည်မှုကို လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။ ကဗျာတွင် အစသံ၊ အလယ်သံ၊ အဆုံးသံဖျောက်၍ဖွဲ့စပ်ခြင်း၊ အစသံ၊ အလယ်သံ၊ အဆုံးသံတိုး၍ဖွဲ့စပ်ခြင်း၊ ကာရန်နှင့်ကိုက်ညီအောင် သရသံပြောင်းသုံးခြင်း စကားလုံး၏ဗျည်းသရသံများကို ရှေ့နောက်နေရာ လဲလှယ်၍သုံးခြင်း၊ အမြင်ကာရန်ယူခြင်းများဖြင့် စကားသံသွေဖည်မှုကို လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။ ထို့သို့ စကားသံသွေဖည်၍ ရေးဖွဲ့ခြင်းကြောင့်ပင်လျှင် ကဗျာသည် ဆန်းသစ်သော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ထူးခြားစေသော အာနိသင်ကိုရရှိသည်ကို လေ့လာဆန်းစစ် တင်ပြထားပါသည်။

### သုတေသနရည်ရွယ်ချက်

ကဗျာစာဆိုများသည် အတွေ့အကြုံ၊ ခံစားချက်၊ အမြင်များဖြင့် ကဗျာကိုဖွဲ့စပ်ရာ၌စကားသံ သွေဖည်မှုကြောင့် ကဗျာအရည်အသွေးထက်မြက်လာသည်ကိုသိရှိစေရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။

### သုတေသနမေးခွန်း

ဤစာတမ်းနှင့်ပတ်သက်ပြီး အောက်ပါသုတေသနမေးခွန်းများ ပေါ်ထွက်လာပါသည်။

- (၁) စကားသံ စံသွေမှုဟူသည် အဘယ်နည်း။
- (၂) စကားသံစံသွေမှုဖြင့် ဖွဲ့စပ်ထားသော ကဗျာသည် ကာရန်စည်းကမ်း ညီညွတ်မှု ရှိ၊ မရှိ။
- (၃) ထိုကဗျာများသည် ကဗျာစာဆိုဖော်ပြချင်သော ရည်ရွယ်ချက်ပြီးမြောက်မှု ရှိ၊ မရှိ။

<sup>၁</sup> မြန်မာစာပေ၊ ရန်ကုန်အနောက်ပိုင်းတက္ကသိုလ်

## မြန်မာကဗျာနှင့်သွေဖည်သဘော

စာပေဆိုသည်မှာစိတ်ကူးဉာဏ်ဖြင့် ဖန်တီးရေးဖွဲ့သောစာပေ၊ ရသစာပေကိုဆိုလိုပါသည်။ တစ်ဖန်ထိုစာပေအဖွဲ့ကို ဘာသာစကားဖြင့် ပုံဖော်ထားပါသည်။ စာပေအဖွဲ့ဟုဆိုရာတွင်လည်း စကားပြေနှင့် ကဗျာဟူ၍ အပိုင်းနှစ်ပိုင်းပါဝင်ပါသည်။ ကဗျာနှင့်စကားပြေကို နှိုင်းယှဉ်ကြည့်လျှင် ဘာသာစကားသုံးနှုန်းရာ၌ကဗျာကစကားပြေထက် လွတ်လပ်မှုရှိကြောင်းတွေ့ရသော်လည်း ဖွဲ့စပ်ပုံအရ ကြည့်လျှင်မူ ကဗျာကစကားပြေလောက် လွတ်လပ်မှုမရှိပေ။ ကဗျာတွင်အသံဆိုင်ရာ စည်းကမ်းများ၊ ကာရန် ယူပုံဆိုင်ရာ စည်းကမ်းများ၊အသံအရေအတွက်ဆိုင်ရာစည်းကမ်းများ၊ စကားလုံးအနက်အဓိပ္ပာယ် ကျစ်လျစ်ခြင်း၊ ရည်ရွယ်ချက်ကိုတိုတိုရှင်းရှင်းနှင့် တင်ပြရခြင်းစသည့် စည်းကမ်းဘောင်အတွင်း ဖွဲ့စပ်ရသည်။ ကဗျာရေးဖွဲ့ရာတွင် ထိုစည်းကမ်းချက်များ၏ ဘောင်အတွင်းကရေးဖွဲ့ရသဖြင့် လွတ်လပ်မှု နယ်ပယ်ကျဉ်းမြောင်းသည်။ ထိုကဲ့သို့လွတ်လပ်မှုနယ်ပယ် ကျဉ်းမြောင်းသဖြင့် ဘာသာစကား၏ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကိုလျစ်လျူရှု၍လွတ်လပ်မှုအခွင့် အရေးကိုရယူ၍ အများဆုံးအသုံးပြုခဲ့ရာ စာဆိုအခွင့်အထူးများရရှိခဲ့သည်။ စာဆိုအခွင့်အထူးနှင့်ပတ်သက်၍ အင်တီစီစာပေ ဝေါဟာရအဘိဓာန်တွင် -

"ကဗျာတစ်ပုဒ်ပီပြင်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာရန်အတွက် ပုံမှန်စကားလုံးအစ အစဉ်များကို ပြင်ခြင်း၊ အသံထွက်တစ်မျိုးတစ်မည် ဖြစ်စေခြင်းအမြင် ကာရန်များဖန်တီးခြင်း၊ ပေါရာဏစကားလုံးများ အသုံးပြုခြင်း၊ စကားလုံးအသစ်များ တီထွင်ခြင်းတို့သည် လွတ်လပ်စွာဖန်တီးလေ့ရှိသော ကဗျာဆရာတို့တွင်ရှိသည့် လိုင်စင်ပင်ဖြစ်သည်။"

(Mornor, 1998, 169)

ဟူ၍ဆိုထားပါသည်။ ထိုဖွင့်ဆိုချက်အရ ကဗျာရေးသူတို့၏ လွတ်လပ်စွာစကားလုံးများကို ဖန်တီးအသုံးပြုခွင့်ကို တွေ့မြင်နိုင်ပါသည်။

စာဆိုအခွင့်ထူးကို အပြည့်အဝယူ၍ရေးဖွဲ့ခြင်းဖြင့် သုံးရိုးသုံးစဉ်နှင့်သွေဖည်နေသော အလွန်ကွဲပြား ခြားနားသော ထူးခြားဆန်းစစ်သော အသုံးအနှုန်းများ ပေါ်ပေါက်လာသည်။

"သွေဖည်" ဟူသော စကားလုံး၏အနက်ကို ဝက်(ဘ်)စတားအဘိဓာန်တွင် -

"စံနှုန်းမူတစ်ခုခုမှ ဘေးချော်ထွက်သည်။ လမ်းလွဲသည်။ ပင်မလမ်းကြောင်းမှ ထွက်သွားသည်။"

(Webster's New World Dictionary, 1991, 777)

ဟူ၍လည်းကောင်း၊

ဂျက်ဖရီလီချီက -

"လင်္ကာနှင့်စပ်သော ဘာသာစကားသည် သဘောတူညီချက်ကို ဆန့်ကျင်စေနိုင်သည်။ တိမ်းယိမ်းလမ်းလွဲစေနိုင်သည်။ အထူးအားဖြင့် သုံးရိုးသုံးစဉ် ဘာသာစကားနှင့် ကွဲပြားခြားနားသည်။ အချို့သည်ထင်ရှား သိမြင်လွယ်စေသော အနက်ကိုရ၍အချို့သည် လျှို့ဝှက်သိပ်သည်းသော အနက်ကိုဆောင်သည်။ ထိုအရာတို့သည် သွေဖည်မှု၏ တန်ဖိုးအကြောင်းရင်းဖြစ်သည်။"

(Leech, GN, 1969, 5)

ဟူ၍ ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။

ထို့ကြောင့်စိတ်ကူးစိတ်သန်းဖြင့် ဖန်တီးရေးဖွဲ့သော ရသစာပေအဖွဲ့တွင်စာဆိုအခွင့်ထူးဖြင့် ဘာသာစကားကို သုံးရိုးသုံးစဉ်မှသွေဖည်၍ ရေးဖွဲ့သည့်အတွက် ကဗျာစွမ်းအင်သည် ထူးခြားလေးနက် လာစေသည်။ ထင်ရှားတောက်ပြောင်လာစေသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

### စကားသံသွေဖည်မှုဟူသည်

ဘာသာစကားဟူသည် စကားသံများဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ စကားသံသည်လည်း လူတို့၏နှုတ်မှထွက်ပေါ်၍လူအချင်းချင်း အပြန်အလှန်ဆက်သွယ်နိုင်ပြီး အနက်အဓိပ္ပာယ်ရှိသော အသံ ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာအဘိဓာန်တွင် အသံ၏အဓိပ္ပာယ်ကို -

"အသံ၊ န-နားဖြင့်ကြားရသော အာရုံ"(မြန်မာစာအဖွဲ့၊ ၁၉၉၉၊ ၃၇၁။)

ဟူ၍ ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။

"နားဖြင့်ကြားရသောအာရုံ"ဟု ဆိုရာတွင်ကဗျာရေးသူတို့သည် စိတ်ကူးဉာဏ်အာရုံ ကျက်စားမှု အတိမ်အနက်ပေါ် မူတည်၍လည်းကောင်း၊ ဘဝအသံ၊ ဘဝသတိကိုပေးချင်သည့် အာရုံကြောင့် လည်းကောင်း ကဗျာကိုရေးဖွဲ့လေ့ရှိကြပါသည်။

ထိုကဗျာတွင် အသံအနိမ့်အမြင့်အတက်အကျများ တစ်သားတည်းကပ်ပါလာသည်ကို မောင်ခင်မင် (ဓနုဖြူ)က -

"စကားသံပါလာသည်နှင့် အသံအနိမ့်အမြင့် အတက်အကျ သဘောသည်လည်း တစ်ပါး တည်း ကပ်ပါလာစမြဲပင်။ ထို့ကြောင့် စကားသံအနိမ့် အမြင့်အတက်အကျရှိရခြင်းသည် ဘာသာစကား၏ အခြေခံသဘော တစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။"

(ခင်မင်၊ မောင်(ဓနုဖြူ)၊ ၁၉၈၅၊ ၃၈၁။)

ဟူ၍ ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။

တစ်ဖန် ရေးဟန်ပညာရှင် ကေတီဝေးလိစ်က -

"အသံမှန်များ သို့မဟုတ် အသံအစုဝေးတို့သည် နည်းဥပဒေများဖြင့် လွှမ်းမိုးထားသည်။ သို့မဟုတ်အဓိပ္ပာယ်ဆိုလိုချက်ကို ထူးခြားထင်ရှားသော နည်းအချို့တို့ဖြင့် ဖော်ပြထား သည်။"

(Wales, Katice, 1968. 363)

ဟူ၍ ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။

ကဗျာသည် ရသစာပေအဖွဲ့ ဖြစ်သည်နှင့်အညီ စာဖတ်သူတို့ကို ရသခံစားမှု၊ နှစ်သက်မှုပေးစွမ်း နိုင်ရပါသည်။ ထိုသို့နှစ်သက်မှုဖြစ်ပေါ်စေရန် ကဗျာတွင်အသံအဆင်တန်ဆာဖြင့် ဖန်တီးလေ့ရှိပါသည်။ ထိုသို့ရေးဖွဲ့ရာတွင်ကဗျာတွင် အသံဆိုင်ရာစည်းကမ်းများ ကာရန်ယူပုံဆိုင်ရာ စည်းကမ်းများ၊ အသံ

အရေအတွက်ဆိုင်ရာ စည်းကမ်းများ၏ သတ်မှတ်ဘောင်အတွင်းမှ ရေးဖွဲ့ရသဖြင့်ကဗျာစာပေအဖွဲ့တွင် လွတ်လပ်မှုနယ်ပယ် ကျဉ်းမြောင်းသည်။ ထိုသို့လွတ်လပ်မှုနယ်ပယ် ကျဉ်းသဖြင့်ကဗျာစာဆိုသည် စာဆိုအခွင့်ထူးတစ်ရပ်ကိုယူ၍ ကဗျာကိုလွတ်လပ်စွာ စပ်ဆိုခဲ့ကြသည်။ ထိုသို့စပ်ဆိုခြင်းအားဖြင့် သုံးရိုး သုံးစဉ် ဘာသာစကား၏ အသံနှင့်ကွဲပြားခြားနားခဲ့ရသည်။

စကားသံသွေဖည်မှုများအနက် စကားလုံးတို့၏ အစသံ၊ အလယ်သံ၊ အဆုံးသံမြှုပ်ထားခြင်း ကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာသော သွေဖည်မှုများသည်ကဗျာတွင် ထင်ရှားသော လက္ခဏာတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။

### **စာပေလေ့လာဆန်းစစ်ချက်**

ကဗျာများ၌တွေ့ရသော စကားသံသွေဖည်မှု၏အာနိသင်ကို သုတေသနပြုရာတွင် ပညာရပ် ဆိုင်ရာစာအုပ်စာတမ်းများ၊ စကားသံသွေဖည်မှုဆိုင်ရာ စာအုပ်စာတမ်းများနှင့် သုတေသနစာတမ်း များကို ဖတ်ရှုလေ့လာ၍ ဆန်းစစ်တင်ပြထားပါသည်။

### **နည်းနာ**

ဤစာတမ်းကို သုတေသနပြုရာ၌ နည်းနာတွင် ပညာရပ်ဆိုင်ရာနည်းနာနှင့် သုတေသနနည်းနာ တို့ကို အသုံးပြုထားပါသည်။

### **ပညာရပ်ဆိုင်ရာနည်းနာ**

ပညာရပ်ဆိုင်ရာ နည်းနာများအဖြစ် စာပေနယ်ပယ်မှ စကားသံသွေဖည်မှုနည်းနာဖြင့် ချဉ်းကပ် လေ့လာပါသည်။ စကားသံသွေဖည်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ ဤစာတမ်းတွင် အသုံးပြုထားသော စကားသံ သွေဖည်မှုများကို တင်ပြထားပါသည်။

### **စကားသံသွေဖည်မှု**

ကဗျာရေးသူသည် ကဗျာတစ်ပုဒ်ကို ရေးဖွဲ့ရာတွင် မိမိဆိုလိုချင်သော၊ဖော်ပြလိုသောအနက် အဓိပ္ပာယ်သို့ သက်ရောက်စေရန် အလင်္ကာဆင်တန်ဆာများသာမက ဥပမေယျအခိုင်းအနှိုင်း တင်စားခြင်း အနက်သဘောများအပြင် စကားလုံး၏အသံဖြင့်လည်း ပုံဖော်လေ့ရှိပါသည်။ ဤတွင်ကဗျာ၏ အသံ ဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများဖြင့် ကိုက်ညီစေရန် ဝေါဟာရတို့၏အသံကို စာဆိုအခွင့်ထူးဖြင့် သုံးရိုးသုံးစဉ်မှသွေဖည်၍ ရေးဖွဲ့လေ့ရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဇော်ဂျီ၊ ဗန်းမော်ညိုနွဲ့၊ ပျဉ်းမနားမောင်နီသင်း၊ ဒေါင်းနွယ်ဆွေ၊ သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း၊ ငွေတာရီ၊ ကြည်အောင်၊ ကြည်အေးတို့၏ ကဗျာများမှ အသံ သွေဖည်မှုကို လေ့လာရာတွင် -

- (က) အစသံဖျောက်ခြင်း
- (ခ) အလယ်သံဖျောက်ခြင်း
- (ဂ) အဆုံးသံဖျောက်ခြင်း
- (ဃ) အစသံတိုးခြင်း
- (င) အလယ်သံတိုးခြင်း

- (စ) အဆုံးသံတိုးခြင်း
- (ဆ) ကာရန်ကိုက်အောင် သရသံပြောင်းသုံးခြင်း
- (ဇ) စကားလုံး၏ ဗျည်းသရသံများကို ရှေ့နောက်နေရာလဲလှယ်သုံးခြင်း
- (ဈ) အမြင်ကာရန်ယူခြင်း

ဟူ၍ သွေဖည်မှု (၉)မျိုးရှိကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။

### သုတေသနနည်းနာ

ဤစာတမ်းတွင် ကဗျာများရှိ စကားသံသွေဖည်မှုများ ထွက်ပေါ်လာရေးအတွက် သုတေသနနည်းနာများထဲမှ ဆန်းစစ်လေ့လာနည်း (Survey Method) ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာဆန်းစစ်နည်း (Analytical Survey Method) ဖြင့်လည်းကောင်း အသုံးပြု လေ့လာထားပါသည်။

### လေ့လာတွေ့ရှိချက်

ဤအခန်းတွင် အသံသွေဖည်မှုများထဲမှ ကဗျာတွင်အစသံ၊ အလယ်သံ၊ အဆုံးသံဖျောက်၍ ဖွဲ့စပ်ခြင်း၊ အစသံ၊ အလယ်သံ၊ အဆုံးသံ တိုး၍ဖွဲ့စပ်ခြင်း၊ ကာရန်နှင့်ကိုက်ညီအောင် သရသံပြောင်းသုံးခြင်း၊ စကားလုံး၏ဗျည်းသရသံများကို ရှေ့နောက်နေရာ လဲလှယ်၍သုံးခြင်း၊ အမြင် ကာရန်ယူခြင်းများဖြင့် စကားသံသွေဖည်မှုများကို အခြေတည်ကာ ဇော်ဂျီ၊ ဗန်းမော်ညိုနွဲ့၊ ပျဉ်းမနားမောင်နီသင်း၊ ဒေါင်းနွယ်ဆွေ၊ သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း၊ ငွေတာရီ၊ ကြည်အောင်၊ ကြည်အေး တို့၏ကဗျာများကို ဆန်းစစ်လေ့လာထားပါသည်။

### အစသံဖျောက်ခြင်း

ကဗျာစာဆိုတို့သည် လင်္ကာ၊ ကဗျာများကိုရေးဖွဲ့ရာတွင် လိုအပ်သော အသံအရေအတွက်နှင့် ကိုက်ညီစေရန် အစသံဖျောက်၍ ရေးဖွဲ့လေ့ရှိကြသည်။ လင်္ကာများသည် တစ်ပဒတွင် အသံလေးသံထည့်သွင်း ဖွဲ့စပ်ရသော ဥပဒေရှိထားသည်။

ဇော်ဂျီ၏ "ပြောလိုက်ပါဘိ ဟောပါဘိ" ကဗျာတွင် အစ်ကိုဖြစ်သူက ညီဖြစ်သူ၏ သားငယ်ကို ကိုလိုနီနယ်ချဲ့တို့၏ ကျွန်သဘောက်ဘဝမှ လွတ်မြောက်အောင် ဆောင်ရွက်ပေးခဲ့သည့် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကဲ့သို့ တိုင်းပြည်ကိုချစ်စေချင်သည်။ ခင်တွယ်စေချင်သည်။ မြတ်နိုးစေချင်သည့် သဘောကို -

"ငါ့ညီပြောင်ဝင်း၊ မောင်သစ်ဆင်း  
မင်း၏သားငယ်၊ နှစ်ဆယ်သက်စစ်  
သူတို့ခေတ်၌  
တိုင်းချစ်ပြည်ခင်၊ မြတ်စေချင်၏  
မင်းမြင်ငါကြား၊ စကားဥဒါန်း  
ဆန်း၏သတ္တိ၊ ဆန်း၏သမာဓိ  
ဆန်း၏ပညာ၊ ဆန်းမှာဆုံပေါင်း  
ယောက်ျားကောင်းတို့၊ ခေါင်းဆောင်သဘော

မင်းသားချောကို

ပြောလိုက်ပါဘိ ဟောပါဘိ"(ဇော်ဂျီ၊ ၁၉၉၈၊ ၂၀၈)

ဟူ၍ ရေးဖွဲ့ထားသည်။

တိုင်းပြည်ခေါင်းဆောင်တစ်ဦး၏ တိုင်းပြည်ချစ်စိတ်ကို ညီအစ်ကိုနှစ်ဦး၏အမြင်အကြားမှ တစ်ဆင့်ပြည်သူထုတစ်ရပ်လုံးဆီသို့ အရောက်ပို့ဆောင်လိုသည့် သဘောကိုဖွဲ့ဆိုထားသည်။ "ဆန်း၏ သတ္တိ၊ ဆန်း၏သမာဓိ၊ ဆန်း၏ ပညာ၊ ဆန်းမှာဆိုပေါင်း" ဟူ၍ သခင်အောင်ဆန်း ဆိုသည့် စကား၏ ရှေ့စာလုံး "အောင်"ကို ချန်လှပ်၍ "ဆန်း" တစ်လုံးတည်း ယူ၍ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ဤသို့ရေးဖွဲ့ လိုက်ခြင်းဖြင့် တိုင်းပြည်၏ ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးတွင် ရှိသောသတ္တိ၊ သမာဓိ၊ ပညာတို့ ပေါ်လွင်လာစေ သည့်အပြင် ကဗျာဖတ်သူတို့အနေဖြင့် စာဆို၏တိုင်းပြည်ခေါင်းဆောင်အပေါ် နှစ်သက်မြတ်နိုးခြင်း၊ လေးစားခြင်း၊ အားကိုးခြင်းခံစားမှုတို့ကို သိမြင်လာစေသည်။

ဗန်းမော်ညိုနွဲ့၏ "အရီးတို့ဆိုင်" ကဗျာတွင် တပေါင်းလတွင်ပြိုမလိုနှင့် ယိုင်နဲ့နေသော အိမ်ဆိုင်လေးကို လှမ်းမြင်လိုက်မိပုံကို စတင်ဖွဲ့စပ်ထားပြီး စာဆို၏အတွေးတွင် တပေါင်းလဘုရားပွဲ ကျင်းပပုံနှင့် ဆက်စပ်ဖော်ပြထားသည်။ ရွာဘုရားပွဲတွင် ရွာသူရွာသားများ ဝင်ရောက်ကပြကြရာတွင် လိုအပ်သော ဘီး၊ ဆန်ထိုး၊ ဆန်ညှပ်၊ ရင်ထိုး အမျိုးစုံကို အရီးချိုအိမ်ဆိုင်တွင် ဝင်ယူကြပုံကို -

"မခိုင်တဲ့လေဘူး

ယိုင်နဲ့ကာ ပြိုမလိုနှင့်

အရီးချိုအိမ်ဆိုင်လေးကိုလ

ပြေးမြင်မိတပေါင်းနွဲ့။

ရွာဘုရားမှာပေါ့

ရွာသားတွေ သဘင်ဟန်သို့

ဗျာပါဆံ တစ်ဆုပ်တစ်ခဲငယ်နှင့်

ရွာပွဲမှာ ကိုယ်တိုင်ကူကြတော့

ပန်းစက္ကူ ဆံညှပ်၊ ဆံထိုးငဲ့ပြင်

ဖီးသင်စရာ ဘီးရင်ထိုးတွေတို့

မျိုးစုံအောင် ဆိုင်မှာဝယ်ကြ

ပေါ့လိပ်ကယ်ထွာတညိုနှင့်

အရီးချို ဖူးပြင်ထက်မှာ

ချွေးကွက်လို့နေ။"(ညိုနွဲ့၊ ဗန်းမော်၊ ၁၉၆၃၊ ၈၁။)

ဟု ရေးဖွဲ့ထားရာ ဆေးပေါ့လိပ်ကို "ပေါ့လိပ်" ဟူ၍လည်းကောင်း၊ နဖူးကို "ဖူး" ဟူ၍လည်းကောင်း အစသံဖျောက်၍ ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ဤသို့အစသံဖျောက်၍ ရေးဖွဲ့လိုက်ခြင်းဖြင့် ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်သော လေသံပါလာပြီး နှစ်သက်စဖွယ်ဖြစ်လာရသည်။ တောဓလေ့ အငွေ့ကျေးလက်၏ရနံ့ သွင်ပြင်ကို ခံစားရစေပါသည်။

### အလယ်သံဖျောက်ခြင်း

ကဗျာစာဆိုတို့သည် ကဗျာတစ်ပုဒ်ကိုရေးဖွဲ့ရာတွင် အသံအရေအတွက် လိုအပ်ချက်နှင့် ကိုက်ညီစေရန် အလယ်သံဖျောက်၍ ရေးဖွဲ့လေ့ရှိကြသည်။

ပျဉ်းမနားမောင်နီသင်း၏ "စာလက်ဆောင်" ကဗျာတွင် ဆရာသမားကို ရိုသေစွာဆက်ဆံ၍ ပညာကိုသင်ကြားရန် -

"ချစ်ချစ်ကယ်ကြင်ကြင်  
လုံ့လမွေးမြူနှင့် ရှေးရှုနာစကား  
ထားလေ့စိတ်တွင်။  
စက်ရွှေမှာ ခိုဝတ်လို့  
ရိညွတ်ကယ် တတ်ကုန်စင်  
သင်ပေရစမြဲ။  
ကျင့်ဝတ်ကယ်ငါးဖြာနှင့်  
ဆရာကို သက်သာခွင့်  
ပေးလင့်ဖန်လဲ။" (နီသင်း၊ မောင်၊ ပျဉ်းမနား၊ ၁၉၆၈၊ ၃၆။)

ဟူ၍ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ပညာကိုသင်ကြားရာတွင် လုံ့လဝီရိယစိုက်ထုတ်၍ သင်ကြားရပုံ၊ ဆရာ၏စကားကိုနာခံရပုံတို့နှင့်တကွ ဆရာထံပါးတွင် တပည့်ဝတ်ငါးဖြာနှင့်အတူဆည်းကပ်လုပ် ကျွေးသင့်ပုံ၊ အတတ်ပညာကို ကုန်စင်အောင်သင်ကြားသင့်ပုံနှင့် ဆရာသမားကို "ရိုသေကိုင်းညွတ်"စွာ ဆက်ဆံရမည်ကိုမှာ ကြားရေးဖွဲ့ရာ၌ "ရိညွတ်" ဟူ၍ အလယ်သံဖျောက်၍ ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ဤသို့အလယ်သံ ဖျောက်၍ ရေးဖွဲ့ထားသော်လည်း ကဗျာ၏အဓိပ္ပာယ်ကို ယုတ်လျော့မှုမရှိပေ။ စကားသုံးကျစ်လျစ်ပြီး ကဗျာဆန်သွားသည်။

ဇော်ဂျီ၏ "ဝိဓုရဒုက္ခ" ကဗျာတွင် ဝိဓုရ အမတ်၏တရားကို နားချင်သဖြင့် ဝိမလဒေဝီက ဝိဓုရအမတ်၏ နှလုံးသည်းပွတ်ကို လိုချင်သည်ဟု ခင်ပွန်းသည် နဂါးမင်းအား လျှောက်သည်။ ဤတွင် သမီးတော်ဣရန္တတိက ဝိဓုရအမတ်၏နှလုံးသားကို ဆောင်ယူပေးနိုင်သူအား ခင်ပွန်းပြုမည်ဟု တေးသီဖွဲ့ရာတွင် ပုဏ္ဏကဘီလူးသည် ကောရဗျမင်းနှင့် ကြွေအန်ကစားပြီးနောက် အနိုင်ရကာ ဝိဓုရအမတ်ကို နဂါးပြည်သို့ ခေါ်ဆောင်လာသည်။ ဤသို့ခေါ်ဆောင်လာရာတွင် ဝိဓုရအမတ်၏ နှလုံးသားကိုယူရန် လမ်းခရီး၌ အမျိုးမျိုးညှင်း ပန်းနှိပ်စက်ခဲ့ပုံကို ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ဝိမလာဒေဝီ၏ ပရိယာယ်ညာဏ်ဆင်မှုကြောင့် ဝိဓုရအမတ် ဒုက္ခရောက်ရပုံကို -

"ငါ့ညီပြောင်ဝင်း၊ မောင်သစ်ဆင်း  
မင်းလည်းဝမ်းပါး၊ ငါလည်းပါး၏  
နဂါးမိဖုရား၊ ဆိုဝိုးဝါးကြောင့်  
နဂါးမင်းအို၊ မယားငိုလျှင်

လိုလိုက်ချင်အား၊ သိဝိုးဝါးကြောင့် ....  
 ချစ်ကြွားကြွကြွ၊ ပုဏ္ဏကသည်  
 ပြလိုပြစား၊ သိဝိုးဝါးကြောင့် ....  
 ဘုရား ဘုရား  
 ဘုရားတမိ၊ တို့မချိခွဲ  
 သိပြီစင်စစ်၊ ဖြစ်ရလေခြင်း  
 မတ်မင်းဒုက္ခ၊ ကြီးလိုက်ရသည်  
 နာဂပြည်သို့မရောက်ခင်တည်း။" (ဇော်ဂျီ၊ ၁၉၉၈၊ ၂၂၁။)

ဟူ၍ ရေးဖွဲ့ထားသည်။

ဤတွင် နဂါးမင်းမိဖုရားဝိမလာဒေဝီ၏ ပရိယာယ်ဖြင့်ပြောသော စကားကို "ဆိုဝိုးဝါး" ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ နဂါးမင်း၏ အမှန် ကိုမသိသောအဖြစ်ကို "သိဝိုးဝါး" ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ဝိဇ္ဇာရအမတ်၏ နှလုံးကို ပုဏ္ဏက၏ ရယူလိုမှုကိုလည်း "သိဝိုးဝါး" ဟူ၍လည်းကောင်း ရေးဖွဲ့ထားသည်။ အမှန်အတိုင်း ပြည့် ပြည့်ဝဝ၊ အကုန်အစင် မသိသောအသိကို "ဝိုးတဝါး" ဟု ရေးရမည့်အစား "ဆိုဝိုးဝါး"၊ "သိဝိုးဝါး" ဟု အလယ်သံ (တ) ကိုဖျောက်၍ ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ဤကဗျာသည် လေးလုံးစပ် ကဗျာကာရန် စနစ်ကို အသုံးပြု၍ ရေးဖွဲ့ထားသော ကဗျာဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အသံအရေ အတွက်ညီစေရန် အသံသွေဖည်၍ ရေးဖွဲ့ထားသော်လည်း ကဗျာသည် အနက်အဓိပ္ပာယ် ပေါ်လွင်ထင်ရှားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ကဗျာ ရွတ်ဆိုရာ၌လည်း အသံအားဖြင့် ပို၍ နှစ်သက်ဖွယ်ကောင်းလာသည်ဟုဆို နိုင်ပါသည်။

#### အဆုံးသံဖျောက်ခြင်း

ကဗျာစာဆိုတို့သည် ကဗျာရေးဖွဲ့ရာတွင် အသံ အရေအတွက်ကိုက်ညီရန်၊ ကာရန်လိုက်ဖက်ရန် သုံးရိုးသုံးစဉ် အသုံးအနှုန်းများမှ သွေဖည်ကာ ဝေါဟာရတို့၏အဆုံးသံကို ဖျောက်၍လည်း ရေးဖွဲ့တတ် ပါသည်။

ဇော်ဂျီ၏ "မယ့်သဘော" ကဗျာတွင် ချောင်းတစ်လျှောက် လတာများ၊ နံးများပြည့်လာ၍ ချောင်းတိမ်ကောလာသဖြင့် ကျူရီးရှင် လက်မှိုင်ချ၍ ငေးမောနေရသည်။ ချောင်းပေါက်တွင် ငါးပျံမြူး နေပုံ၊ ဆောင်းဦးတွင် ကောက်ရိတ်သိမ်းကြပုံ၊ ချောင်းတစ်လျှောက်တွင် အစုန်အဆန် သွားလာနေသော ပန်းဗေဒါ ၏ သဘောထားကို မေးမြန်းလိုက်ပုံကို -

"အို အချင်း ကျူရီးရှင်။  
 ချောင်းပေါက်မှာ ငါးပျံမြူးပေမယ့်  
 ကိုယ်မမြူးနေလိုက်လျှင်။  
 ဆောင်းဦးပေါက်ပြီးမို့  
 ကောက်ပင်နွဲ့မှည့်ပြီရှင်၊ တံစဉ်ကိုပြင်ပြတော့။  
 အချိန်တန်စုန်ဆန်မြန်းတဲ့  
 ပန်းဗေဒါမယ့်သဘောကို၊ စောလိုက်ပါနော့" (ဇော်ဂျီ၊ ၁၉၉၈၊ ၁၉၆။)

ဟူ ရေးဖွဲ့ထားသည်။

ဤတွင် ကာရန်ကိုက်ညီစေရန် "ပန်းဗေ ဒါမယ့်သဘောကို စောလိုက်ပါနော့" ဟူ၍ "စောကြော" ဟု ရေးရမည့်အစား "စော" ဟူ၍ အဆုံးသံဖျောက်၍ ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ဤသို့ အဆုံးသံ ဖျောက်၍ ရေးဖွဲ့ထားသော်လည်း ကဗျာရေးသူ၏ ဆိုလိုချင်သော အနက် အဓိပ္ပာယ် သည် ယုတ်လျော့၍ မသွားပေ။

ဒေါင်းနွယ်ဆွေ၏ "ပုလဲနီဒါန်းကဗျာများ" သည်ဝတ္ထုကဲ့သို့ ဇာတ်အိမ်၊ ဇာတ်ဆောင်၊ ဇာတ်လမ်းများဖြင့် ရေးဖွဲ့ထားသော ကဗျာဝတ္ထုဖြစ်သည်။ "မာန်" ကဗျာဝတ္ထုတွင်လည်း ကျောက် ရဲတိုက်တွင် ဧကရာဇ်သည်သူ၏ သမီးကိုကျိန်စာဆို၍ ပိတ်လှောင်ထားသည်။ ပင်တိုင်စံမင်းသမီး၏ ငိုကြွေးသံကိုကြား၍ သူဖုန်းစားစောင်းသမားလေးမှ မေးမြန်းဟန်ဖြင့် ဇာတ်လမ်းကို အစပျိုးထားသည်။ စောင်းသမားသည် ကျိန်စာကိုမေးမြန်း၍ ပင်တိုင်စံမင်းသမီးကို ကယ်တင်မည်ဟု ကတိပေးသည်။ ဤတွင်ပင်တိုင်စံမင်းသမီးက ကျောက်ရဲတိုက်တံခါးသည် လူသား၏နှလုံးသွေးဖြင့် ဖြန်းပက်မှ တံခါး ပွင့်မည်ဟု ပြောကြားလိုက်သည်။ သခင်၏ပြည်နှင့်ဒဏ်သင့်နေသော သူ၏ချစ်သူလာမည့်လမ်းကို စောင့်ဆိုင်းနေရသည်မှာ တစ်နေ့နှောင်း၊ တစ်ဆောင်းလွန်၍ တစ်မိုးလည်းကုန်ခဲ့ပေပြီ။ နေထွက်နေဝင် ကြိမ်ဖန်များစွာ ကာလကြာခဲ့ပါပြီ။ အသင်သူဖုန်းစားသည် ငါ့အားသနားပါလျှင် ဤနေရာမှ အမြန်ခွာ လော့ဟူ၍ သူ၏ဇာတ်လမ်းကို ပြန်ပြောင်းပြောဟန်ဖြင့် စပ်ဟပ်သီကုံးထားသည်။ စောင်းသမားသည် ပင်တိုင်စံမင်းသမီးအား နောက်ဆုံးအကြိမ်စောင်းသံဖြင့်ဖျော်ဖြေ၍ နံနက်လင်းတွင် အဝေးသို့ထွက်ခွာ သွားလေသည်။ ဤသည်ကို "မာန်" ကဗျာပိုဒ်ရေ (၁၈) တွင် -

"ခါတညတွင်၊ စောင်းမြသံညှင်း  
လွမ်းသီချင်းဖြင့်၊ ဆက်သွင်းတေးချို  
လွမ်းရေးဆိုသူ၊ လူညီဖုန်းစား  
စောင်းသမားလည်း၊ ခုများဘယ်ဆီ၊  
မသိပြီတည့်၊ တေးဂီသံညှ၊  
ဖွဲ့ပြုဆိုလှ၊ မမြင်ကြာရှင့်၊  
ကြင်ရာငယ်ကျွမ်း၊ ရောက်လမ်းမျှော်ကြည့်၊  
လာလှည့်လှည့်လျှင်၊ နေ့ရှိသမျှ၊  
မျက်ရည်စလည်း၊ ဖြူလွှပါးထက်၊  
စီးကြောင်းဆက်သည်၊

ကော့မျက်တောင်ပင်၊ ညွတ်ညွတ်ကွေးလုတကား။" (ဒေါင်းနွယ်ဆွေ၊ ၁၉၆၁၊ ၁၂၃။)

ဟူ၍ ရေးဖွဲ့ထားသည်။

ဤတွင် တေးဂီတသံကို "တေးဂီသံ" ဟူ၍ အဆုံးသံချန်၍ ရေးဖွဲ့ထားသည်။ လေးလုံးစပ် ကဗျာဖြစ်၍ အဆုံးသံဖျောက်ရေးဖွဲ့ထားခြင်းသည် အသံသွေဖည်မှုကို ဖြစ်စေသော်လည်း ကာရန်ကိုက် စေရန် အထောက်အပံ့ပြုကြောင်း တွေ့ရသည်။

## အစသံတိုးခြင်း

ကဗျာရေးသူတို့သည် ကဗျာတစ်ပုဒ်ကို ရေးဖွဲ့ရာတွင် အသံအရေအတွက်ကိုက်ညီရန်၊ ကာရန် လိုက်ဖက်ရန် သုံးရိုးသုံးစဉ်အသုံးအနှုန်းများမှသွေဖည်ကာ ဝေါဟာရတို့၏ အစသံကို တိုး၍လည်း ရေးဖွဲ့လေ့ရှိပါသည်။

သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း၏ **"သံဝေဂလေးချိုးကြီး"** ကဗျာသည် သီလရှင်ဆရာလေးများကို ဘာဝနာတရားများ သင်ကြားပြသပေးရင်း မြန်မာစာပေတွင် တံခွန်စိုက်ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်များ ဖြစ်သော ရှင်မဟာသီလဝံသ၊ ရှင်မဟာရဋ္ဌ သာရ၊ စာဆိုနဝဒေး၊ စလေဦးပုညအစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်ကြီးကို ကိုလိုနီခေတ်စာဆို ကျော်များကို ချီးမြှောက်မည့်သူမရှိပုံ၊ အမျိုးဘာသာ၊ သာသနာကို အရောင်အဝါ ထွန်းလင်းအောင် ကြံဆောင်ကြရာ၌ သည်းခံစိတ်ထားရှိကြရန် ရေးဖွဲ့ထားသော ကဗျာတစ်ပုဒ်ဖြစ် သည်။

"အမျိုးမြန်မာတွေရဲ့၊  
ဘာသာအခြေတောင်မှာ  
သာသနာနေရောင်မညှိုးရအောင်လို့၊  
အားကြိုးမည်အကြံအစည်ကြောင့်၊  
မာန်တဖီဖီသိပ်ကာနှိပ်ကာ ပြောကြပေမဲ့၊  
တခန္တီစိတ်မှာစောရပါတော့။  
(အမယ်မင်း) သဘောကနုကိုရအတိုင်းပေမို့၊  
အဟောအပြဆိုလဲမရိုင်းပါဘူး။  
(မယ်စန္ဒာရယ်) တောကကိုမှိုင်း" (မှိုင်း၊ ကိုယ်တော်၊ သခင်၊ ၁၉၆၈၊ ၃၀-၃၁။)

ဟူ၍ ရေးဖွဲ့ထားသည်။

ဤကဗျာတွင် သည်းခံခြင်းကို "ခန္တီ"ဟု သုံးစွဲရိုးရှိသော်လည်း "မာန်တဖီဖီ" နှင့် နဘေ ထပ်စေ၍ရန် "တခန္တီ" ဟူ၍ (တ) ရှေ့ဆက် တိုး၍ ရေးဖွဲ့ထားသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ နဘေထပ် ကာရန်တို့နှင့် ရေးဖွဲ့ထားသော ကြောင့် အသံသာ၍ အနက်လှသည်ကို တွေ့ရသည်။

ငွေတာရီ၏ **"သားသက်ဝေ"** ကဗျာသည် အမေသည် သားကလေးကို တေးသီချင်းသီဆို ၍ သိပ်ခွဲပုံကို ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ဤတွင်လမင်းတွင် ရွှေယုန်ဝပ်နေပုံ၊ အဖိုးအိုဆံဖွပ်နေပုံ၊ ခိုဖြူခိုပြာ အဖမ်း ခက်ပုံနှင့် နောက်ဆုံးတွင် ကြောင်ကြီးမြီးတိုက သားမောင်ကိုလာ၍ ဝါးစားလိမ့်မည်ဟူ၍ သားငယ်ကို အငိုတိတ်အောင်ချော့မော့ပုံကို ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ဤကဗျာတွင် ပုခက်ထဲသို့ရောက်နေ သော သားလေး ၏မျက်လုံးသည် ဖားကလေးကဲ့သို့ ပြူးကြောင်ကြောင်ရှိနေပုံ၊ ထိုသို့သားလေးကို အိပ်အောင် သိပ်ရပုံမှာလည်း ခိုဖြူခိုပြာအဖမ်းရခက်သကဲ့သို့ ခက်ခဲနေပုံ၊ သားလေးသည်မအိပ်ချင်၍ မျက်နှာလေး မဲ့လာပုံ၊ ထိုအခါ သားကလေးအငိုတိတ်ပြီး အိပ်ပျော်စေရန် ကြောင်ဖားကြီးမြီးတံတို့ အဆီကိုစား၍ အသားကိုဝါးလိမ့်မည်ဟု ခြိမ်းခြောက်ကာ အိပ်ပျော်စေရန် အမေကသိပ်ရပုံကို ရေးဖွဲ့ထားသော ကဗျာတစ်ပုဒ် ဖြစ်သည်။

"တူတူရေဝါးရယ်နဲ့  
 မေ့သားတဲ့ချော့စရာ  
 မိတ္တီလာကန်တော်အောက်ရယ်က  
 မေကောက်မယ် ကိုရွှေဖားရယ်နဲ့  
 သားသက်ဝေ လူကလေးကိုလ  
 တေးသီ၍သိပ်ခဲ့တာ။  
 ဪ - ငွေစင်လမှာဖြင့်  
 မြင်ရတာ ပျော်စရာကွယံ  
 ရွှေယုန်မှာ အသာဝပ်ပါလို့  
 ဆံဖွပ်အဖေအိုတို့  
 ရောင်စိုစိုအဟိုနန်းမှာလ  
 လျှမ်းတင့်သာယာ။"(ငွေတာရီ၊ ၁၉၆၀၊ ၃၄၈။)

ဟူ၍ ရေးဖွဲ့ထားသည်။

ဤကဗျာတွင် ကာရန်ညီစေရန်နှင့် နရီလည်းကိုက်စေရန်နှင့် လမင်းကိုနန်းနှင့်တင်စား၍ "အဟိုနန်း" ဟူ၍ အစသံတိုး၍ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ထိုသို့အစသံတိုး၍ ရေးဖွဲ့ထားသောကြောင့် အသံအရေအတွက်ရော၊ ကာရန်ညီညွတ်မှုပါရှိသဖြင့် သားချော့ကဗျာအဖြစ် ရွတ်ဆိုရသည်မှာ အသံချိုသာပြေပြစ်မှုရှိသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

### အလယ်သံတိုးခြင်း

ဒေါင်းနွယ်ဆွေ၏ "မာန်" ကဗျာပိုဒ်ရေ (၃၀)တွင် ကဗျာဝတ္ထုဖြစ်သည့်အလျောက် ရှေ့အပိုဒ်များနှင့် ဆက်စပ်ယူသော် သူဖုန်းစားစောင်းသမားသည် ပင်တိုင်စံမင်းသမီး၏ ကျိန်စာဆိုကို သူ၏နှလုံးသွေးဖြင့် ဆေးကြောပက်ဖျန်းပေးပြီး ကျောက်ဖြူရဲတိုက် တံခါးကိုပွင့်စေ၏။ သို့သော် ပင်တိုင်စံမင်းသမီးသည် အမျိုးယုတ်ညံ့သည့် ဒွန်းစဏ္ဍား၏သွေးဖြင့် လွတ်မြောက်ခွင့်သည် ရာဇဝင်ရိုင်းလှပသည်ဟု ဟစ်အော်ပြောဆိုရာ သူဖုန်းစားစောင်းသမားလည်း သူ့နားကိုမယုံကြည်နိုင်စရာရှိခဲ့ရသည်။ ဤသည်ပင် ကဗျာဆရာဆိုလိုချင်သော "မာန်"၏အဓိပ္ပာယ်ဖော်ပြချက်ပင် ဖြစ်သည်။

"ရေတိမ်မနစ်၊ ရေလယ်နစ်သည့်  
 ပျိုမြစ်နုနယ်၊ သနားဖွယ်ကို  
 ငြိတွယ်မေတ္တာ၊ စေတနာပင်၊  
 စိုက်ပျိုးချင်လည်း၊ မြေပြင်ခင်းသန့်၊  
 မရှိရန်သူ၊ ဖုန်းသူတောင်းစား၊  
 စောင်းသမား၏၊ ကြီးမားကြီးထင့်၊  
 မြော်ကောင်းလင့်သော၊ သွေးဖြင့်စတေး၊  
 စွန်းစွန်းထေးသည့်၊ အတွေးကြေးမုံ၊

အလုံးစုံလည်း၊ အမှီစိပ်စိပ်၊

အလိပ်လိပ်အက် ကွဲကြေပျက်တည့်။"(ဒေါင်းနွယ်ဆွေ၊ ၁၉၆၁၊ ၁၄၆-၁၄၇။)

ဤကဗျာတွင် စောင်းသမား၏ ရေတိမ်မှာမနစ်၊ ရေလယ်တွင်နစ်သည့်အဖြစ် သင်ခန်းစာပေးထားသည်။ မိမိ၏သွေးဖြင့်စတေးကာ မျှော်လင့်ထားရသည့် စေတနာ၊ မေတ္တာတို့ကို "မြော်ကောင်းလင့်သော" ဟူ၍ "ကောင်း"ဟု အလယ်စာလုံးတိုးကာ ရေးဖွဲ့ထားသည်။ လေးလုံးစပ်လင်္ကာသွားဖြင့် အသံပမာဏ ကိုက်ညီစေရန် အလယ်သံတိုး၍ ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ထို့အတူပင် ဒေါင်းနွယ်ဆွေ၏ "ပျောက်ဆုံးနေသော ရဲတိုက်ကြီး" ရကန်သီလွမ်းချင်း ကဗျာပိုဒ်ရေ (၅)သည် အမှောင်တွင်းရှိ ကျောက်အိုရဲတိုက်၏ အသွင်ကို သရုပ်ဖော်ထားသည်။

"နှင်းဖြိုက်ဖြိုက် တဖုံဖုံ၊

မြူမှုုံသမ်းသမ်းဝေ၊

ကျွမ်းတမြေချမ်းသလေ့၊

နှမ်းတသွေ့၊ လမ်းမတွေ့၊

လွမ်းမလေ့ရင်နာနာ၊

ကြင်ကြင်လှာလှဲ၊ အဖော်မဲ့သူပမာ၊

ဆောင်သာဗွေအခန်းခန်း၊

မှောင်ပြာဝေအကန်းကန်း၊

တောင်သာလေ တဖျန်းဖျန်းရယ်နှင့်၊

ခြူးပန်းနွယ်လိမ်၊ ကျောက်အိမ်ရဲတိုက်၊

အထဲသို့ ဝင်လေလိုက်လျှင်

ခြကိုက်ပန်းပု၊ ရှေးဟောင်းပြုသည့်

အနုပညာ၊ လက်ရာရှေးဟောင်း၊

ကောက်ကြောင်း ယိုးဒယား၊ ပန်းခက်များနှင့်

ဆေးသားမှိန်မှိန်ပြယ်"(ဒေါင်းနွယ်ဆွေ၊ ၁၉၆၁၊ ၁၄၆-၁၄၇။)

ဤကဗျာတွင် "ဆောင်သာဗွေအခန်းခန်း၊ မှောင်ပြာဝေအကန်းကန်း"တို့နှင့် နဘောထပ် လျက်အသံချိုစေရန် "တောင်သာလေတဖျန်းဖျန်း" ဟုဆိုလိုက်သဖြင့် "တောင်လေ" ဟုသုံးစွဲလေ့ရှိသော ဝေါဟာရကို အလယ်စာလုံး (လာ)ကို တိုးကာ "တောင်သာလေ" ဟု သုံးရိုးသုံးစဉ်မှသွေဖည်၍ရေးဖွဲ့ ထားသည်။ ရကန်နှင့်လွမ်းချင်း ရောစပ်ရေးဖွဲ့ထားသည့် စာပေအဖွဲ့ပုံစံ ဖြစ်သည့်နှင့်အညီ ကာရန် ညီညွတ်မှုရှိစေရန် စကားလုံးကြားထိုး ဖွဲ့စပ်ခြင်းဖြင့် ကဗျာရေးသူ၏ ဆိုလိုချက်ကို ထိမိပေါ်လွင်စေပါ သည်။

### အဆုံးသံတိုးခြင်း

ကဗျာစာဆိုသည် ကဗျာရေးဖွဲ့ရာတွင် အသံအရေအတွက် ကိုက်ညီရန် အတွက်လည်းကောင်း၊ ကာရန်ကိုငဲ့သော အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ သုံးရိုးသုံးစဉ် အသုံးအနှုန်းများမှ သွေဖည်ကာ အဆုံးစာလုံးတိုး၍ ရေးဖွဲ့လေ့ရှိပါသည်။

ကြည်အောင်၏ "သားဖျက်ပေးသော ဆရာဝန်တစ်ဦးနှင့် ခေတ်အပျို" ကဗျာတွင်

"ပြန်အပ်ချောင်းမှ  
သွေးလောင်းကျဆင်း၊ အားသစ်သွင်းသော်  
ယမင်းလှုပ်ယှက်၊ မျက်တောင်လက်ကာ  
အသက်ပြန်ဝင်လာလေပြီ၊  
ခေတ်အပျိုသည်  
ပြန်ညိုကျဆင်း၊ သွေးပုလင်းကို  
မျက်တွင်းဟောက်ပက်၊ မခပ်ယှက်ဘဲ  
စိုက်လျက်ရှုငေး၊ ရင်မောတွေးသည်  
"မည်သူသွေးများဖြစ်ပါလိမ့် ..." (ကြည်အောင်၊ ၁၉၆၅၊ ၆၂။)

ဟူ၍ရေးဖွဲ့ထားရာ "မျက်တောင်ခတ်သည်၊ မျက်တောင်မခတ်" ဟူ၍ ပုံမှန်ပြောဆိုရေး သားလေ့ရှိသည့် စံစကားတွင် မျက်တောင်မခတ်ဟူသောသဘောကို "မခတ်ယှက်" ဟူ၍ အဆုံးစကားလုံးတိုးကာ ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ဤသို့ရေးဖွဲ့လိုက်ခြင်းဖြင့် မျက်တောင်များယှက်၍နေသော မျက်ဝန်းအစုံသည် မလှုပ်ရှားနိုင်ပုံကို ပေါ်လွင်စေသည်။ လေးလုံးစပ်လင်္ကာ၏ ပဒေသနာပြည့်မီစေရန်လည်းကောင်း၊ ကာရန် ညီညွတ်စေရန်လည်းကောင်း၊ အဆုံးသံတိုး၍ ရေးဖွဲ့ထား သည်။

ဤသို့ဖြင့် ကဗျာစာဆိုတို့သည် အသံအရေအတွက် ကိုက်ညီရန်၊ ကာရန်ညီညွတ်မှုရှိစေရန် ကဗျာတွင်အသံချန်ခြင်း၊ အသံတိုး၍ဖွဲ့စပ်ခြင်းများကို စာဆိုအခွင့်ထူးယူ၍ လိုအပ်သလို ရေးဖွဲ့ခဲ့ ကြသည်။

### ကာရန်ကိုက်စေရန် သရသံပြောင်းသုံးခြင်း

ကဗျာစာပေအဖွဲ့သည် အသံဆိုင်ရာ၊ အသံအရေအတွက်ဆိုင်ရာ၊ ကာရန်ယူပုံ၊ ဖွဲ့ထုံးစဉ်း မျဉ်း များစွာရှိသဖြင့် လွတ်လပ်မှုနယ်ပယ် ကျဉ်းမြောင်းသည်။ ထို့ကြောင့် ကာရန်ယူလိုသော အသံနှင့် ကိုက်ညီအောင် စကားလုံး၏ သရသံကိုလိုအပ်သလိုပြောင်း၍ ရေးဖွဲ့ခြင်းဖြင့် သွေဖည်မှုများဖြစ်ပေါ် လာသည်။

ဇော်ဂျီ၏ "မယ့်လမ်းပါလား" ကဗျာသည် ချောင်းရိုးတစ်လျှောက် အပြာရောင်ဗေဒါပန်းများ ကစုန် ချည်၊ ဆန်ချည်နှင့်ရှိသလို ကမ်းဘေးက စံပယ်ပန်းများကလည်း ဗေဒါ၏ငယ်ကျွမ်းဖြစ်ပုံ၊ ချောင်းရိုး အကွေ့တွင် ပျိုလေးနှင့်ချစ်တဲ့သူ၊ ကွင်းပြင်တွင်ရှိသော ဘုရား၏ထီးတော်မှ ဆည်းလည်း သံများက

တချွင်ချွင်နှင့် နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်စေသော အသံများဖြစ်၍ နားဝင်ချိုလှပါသည်။ ဗေဒါကို လူအသွင်တင်စား ကာရည်ရွယ်ရာ ပန်းတိုင်သို့ရောက်အောင် သွားစေလိုသော စာဆို၏စေတနာပြုယုဂ်ကို တွေ့ရသည်။

"ထီးတော်က တချွင်ချွင်၊ ကွင်းပြင်ကဘုရား။

နေမင်းညိုချိန်တန်ပေါ့

နိဗ္ဗာန်ကို စိတ်ကြံကူး၊ ဖူးချင်လျက်သား တဲ့။

ဖူးချင်တဲ့စေတနာရယ်၊

နိဗ္ဗိန္ဒာဂီတာတေးပေမို့၊ အေးချိုလှတယ်။

ကျွတ်ဆုကိုရွယ်၊ လွယ်ပါတော့အရ။

ပွင့်ဖူးတဝေဝေနဲ့

ဒီချောင်းရေဗေဒါလမ်း၊ မယ့်လမ်းသာပါ။

ချောင်းရေကဖောင်၊ တောင်လေကသွေး၊

ရွက်လင်းယဉ် မြိုင်မြိုင်နဲ့

ပန်းတိုင်ကို ပန်းခိုင်ဆိုက်အောင်၊ အားစိုက်ပါလေး။ ။" (ဇော်ဂျီ၊ ၁၉၉၈၊ ၁၆၀။)

ဤကဗျာတွင် နိဗ္ဗိန္ဒာဟုသုံးစွဲလေ့ရှိသည်ကို "ဖူးချင်တဲ့စေတနာရယ်" ဟူသော ကဗျာစာသားမှ ပိုမိုတွင်းကာရန် "နာ" နှင့် ကာရန် ကိုက်ညီစေရန် "နိဗ္ဗိန္ဒာ" ဟုရေးဖွဲ့ထားသည်။ "နိဗ္ဗိန္ဒာ" ဟုရေးဖွဲ့ လိုက်သဖြင့် အသံအင်အား လျော့သွားသော်လည်း သံလွင်သို့ပြောင်းသွားသောကြောင့် အသံပို၍သာယာ ပြေပြစ်သွားသည်။

ကြည်အောင်၏ "ပုပ္ပိုးတောင်" ကဗျာသည် ပုပ္ပိုးတောင်ကို ရှေးလူအိုနှင့်တင်စားကာ မြန်မာတို့၏ သမိုင်းကြောင်း၊ ပုပ္ပိုးတောင်၏ကျောက်တောင်၊ မြေပြင်မြေသားအကြောင်းနှင့် ဘာသာစကားတို့၏ အကြောင်းကို သိရှိလိုသည့်သဘောနှင့် ပညာရှင်များမေးမြန်းကြပုံကို ရေးဖွဲ့ထားသည်။

"ဘာသာဗေဒ၊ ပါမောက္ခလည်း

ခယဝပ်တွား၊ တပည့်သားနှယ်

ပုပ္ပိုးတောင်ညို၊ ရှေးလူအိုကို

သိလိုစိတ်နှင့်မေးလေ၏။

သို့တစေငြား၊ တောင်ပုပ္ပိုးသည်

စကားမပြော၊ တုံ့ကျိဘောနှင့်

ပျက်သောဖြစ်မှု၊ တရားရှုလျက်

ရာစုရှစ်ရာ၊ သမိုင်းစာကို

လှန်ကာစစ်ဆေး၊ နှုတ်အာစေးနှင့်

မြော်တွေးဆင်ခြင်၊ ဈာန်ကောင်းဝင်သည်

မြေလျှင်မြေသို့ ငြိမ်းသတည်း။" (ကြည်အောင်၊ ၁၉၆၅၊ ၁၃။)

ဤကဗျာသည် လေးလုံးစပ်ကဗျာ တစ်ပုဒ် ဖြစ်သည်။ အသံအရေအတွက်အရ လည်းကောင်း၊ ကာရန်စနစ် ကိုက်ညီရေးအရလည်းကောင်း "အော" ကာရန် "တုံဏှိဘော" ဟုသွေဖည်၍ ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ထိုသို့ရေးဖွဲ့ထားသော်လည်း စာဆိုဖော်ပြချင်သော အဓိပ္ပာယ်သည် ယုတ်လျော့မှုမရှိဘဲ ပေါ်လွင်မှုရှိသည်။

### စကားလုံးများ၏ ဗျည်းသရသံများကို ရှေ့နောက်လဲလှယ်သုံးခြင်း

ကဗျာစာဆိုတို့သည် ကဗျာရေးဖွဲ့ရာတွင် စကားလုံးများ၏ ဗျည်းသရသံများကို ရှေ့နောက်နေရာ လဲလှယ်သုံးခြင်းဖြင့် အသံသွေဖည်မှုကို ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။ ဆန်းသစ်မှုကိုလည်း ဖြစ်စေပါသည်။

ပျဉ်းမနား မောင်နီသင်း၏ "မဝါဖြူနှင့် ဤလေးဦး" ကဗျာတွင် -

"အပြောချိုတဲ့ အပျိုချော

ပြောပါနုမသဘော

မောင်ကြီးတို့ကို မသနား

ရက်စက်တော့မှာလား။

ဝေးကလာ ဝါကလေး

မချစ်နိုင်ပါသေး။

တဖက်ရွာ ညောင်အိုင်သား

ပြန်သွားပါတော့လား။" (နီသင်း၊ မောင်၊ ပျဉ်းမနား၊ ၁၉၆၈၊ ၅၉။)

ဟူ၍ ရေးဖွဲ့ထားသည်။

ဤကဗျာတွင် "ဝေးကလာ၊ ဝါကလေး" ဟူ၍သရသံများကို ရှေ့နောက်နေရာလဲလှယ်၍ ရေးဖွဲ့ထားပါသည်။ ဤသို့ရေးဖွဲ့ထားခြင်းဖြင့် အသံသာယာမှုကို ဖြစ်စေပါသည်။ ဤသို့ ပြောင်းလဲသုံးစွဲမှုမျိုးကို စကားလိမ်ဟုလည်း ခေါ်ကြပါသည်။

ငွေတာရီ၏ "မီးထွန်းပါရစေမော်" ကဗျာ သည် ဝါကျွတ်မီးထွန်းပွဲ ဆင်နွဲ့ပုံကို ဖော်ပြထားသည်။ မီးအိမ်လေးသည် ရွှေမီးအိမ်၊ ငွေမီးအိမ် မဟုတ်သော်လည်း ချစ်သူ၏မီးအိမ် ငယ်လေးသည် အမှောင်ကြားတွင် ဝင်းလက်နိုင်ပါလိမ့်မည်ဟု ချစ်စရာအသွင်ဖြင့် ဖော်ပြထားပါသည်။

"မရင်းလှပေမယ့်

သင်းမြဲတဲ့မေတ္တာခိုင်ကို

လှမ်းကိုင်ကာ တမေမွှေးနိုင်ဖို့

မှိန်မှေးတစ်အိမ်မီးငယ်နှင့်

မောင်ဆီးလို့ ကြိုခဲ့သော်။" (ငွေတာရီ၊ ၁၉၆၀၊ ၃၉။)

ဤကဗျာတွင် "မီးတအိမ်" ကို "တအိမ်မီး" ဟူ၍ သရသံ နေရာပြောင်းသုံးထားသည်မှာ လှလည်း လှ၍ ပေါ်လည်းပေါ်လွင်ပါသည်။

ကဗျာတွင် ဤသို့စကားလိမ်များဖြင့် ထည့်သွင်းရေးဖွဲ့ထားခြင်းသည်လည်း စာဟန်ကိုထူးခြားစေသည့်အပြင် တစ်မျိုးတစ်ဖုံနှစ် သက်စွဲမက်စရာ ဖြစ်ပါသည်။

### အမြင်ကာရန်ယူခြင်း

ကဗျာစာဆိုတို့သည် ကဗျာရေးဖွဲ့ရာ၌ အနက်အဓိပ္ပာယ်အား ကောင်းစေရန်အတွက် လိုအပ်သလို အမြင်ကာရန်ယူ၍ ရေးဖွဲ့ခဲ့ကြပါသည်။

ငွေတာရီ၏ "အဟောင်းအသစ်" ကဗျာတွင် ပန်းတစ်ပွင့်၏ ဒိုင်ယာရီကို ရေးထားသည်။ မျိုးစေ့မှအပင်၊ အပင်မှအပွင့်၊ အပွင့်မှအသီး၊ အသီးမှတစ်ဖန်မျိုးစေ့၊ အဟောင်းနှင့်အသစ် သံသရာလည်ပုံနှင့် ပန်းပင်မှအခိုင်ကို ချိုး၍ မေပျို၏ခေါင်းတွင် ပန်ဆင်သော် ပန်းပင်၏ လွမ်းဆွတ်ဆွေးမြည့် မိသော ခံစားချက်ကို ဖော်ပြထားသည်။

"ကာလလျားသော်

ကြွေသွားပွင့်မြတ်၊ လှခေါင်ထွတ်မှ

ပန်းဝတ်စုစီး၊ အသီးသီးခဲ့။

ရှေးနည်းတဖန်၊ ကြွေကျပြန်က

ပန်းမွန်မျိုးစေ့၊ မြေအောက်မွေ့၍

ချစ်ငွေ့မျိုးညောက်၊ ပင်သစ်ပေါက်၏" (ငွေတာရီ၊ ၂၈၅။)

ဤကဗျာတွင် "ကြွေသွားပွင့်မြတ်၊ လှခေါင်ထွတ်မှ၊ ပန်းဝတ်စုစည်း"ဟူ၍ "-တ်" အသတ်ကာရန်ညီစေရန် အမြင်ကာရန်ယူ၍ ရေးဖွဲ့ထားသဖြင့် အသံသွေဖည်မှုသဘောကို တွေ့ရသည်။ တစ်ဖန် "ရှေးနည်းတဖန်၊ ကြွေကျ ပြန်က၊ ပန်းမွန်မျိုးစေ့" ဟူ၍ "-န်" ကာရန်ညီစေရန် အမြင်ကာရန်ယူ၍ ရေးဖွဲ့ထားသည်။ သို့သော် "-ွန်" ကာရန်ဖြစ်နေသဖြင့် အသံသွေဖည်မှု သဘောကိုတွေ့ရသည်။ သို့ရာတွင် "အဟောင်းအသစ်" ဟူသော ကဗျာခေါင်းစဉ် နှင့်အညီ ပန်းတစ်ပွင့်၏ ဖြစ်စဉ်ကို ဖော်ပြနိုင်စွမ်းရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။ အချို့သော မြန်မာပညာရှင်တို့က မွန်ကို မွမ် /mw/ဟု အသံထွက်ခဲ့ကြောင်း ဆိုမိန့်ခဲ့ကြပါသည်။

ကြည်အေး၏ "အိုလွမ်းသူရယ်" ကဗျာတွင် မိန်းမပျို၏ချစ်သူကိုလွမ်းသည့် အလွမ်းခံစားချက်ကိုတွေ့ရသည်။ မိန်းမပျိုလေး၏ မျှော်လင့်ချက်၊ မိန်းမပျိုလေး၏ချစ်ခြင်းမေတ္တာ၊ ခွင့်လွှတ်နားလည်စိတ်ကို အတွေးလှလှဖြင့်ရေးဖွဲ့ထားပါသည်။

"တစ်နေ့နေမှာ

တွေ့မည်ရွှင်ချို၊ သခင်ကိုတည့်

မေ့ကိုမုန်းထား၊ အဝေးသွားလည်း

လွင့်ပါးမရှည်၊ ပြန်ခဲ့သည်က  
 စောင့်သည်တွေ့မူ၊ ချစ်စိတ်ဆူနှင့်  
 လွမ်းသူရှေ့မှောက်၊ သူ့ဒူးထောက်လိမ့်။  
 သည်အခါမှာ  
 ကြာနှုတ်အပြုံး၊ ဖြူနှလုံးနှင့်  
 မရုန်းမပယ်၊ ငိုတရယ်လျှင်  
 စင်ကြယ်ခွင့်လွှတ်၊ ချစ်သတ်မှတ်ကို  
 ကြည်ညွတ်ချဝန်၊ သခင်ပန်က  
 ပြန်လည်လိုလိုက်၊ ချစ်သူမိုက်ကို  
 ထွေးပိုက်ပါယူ၊ အိုလွမ်းသူရယ်။" (ကြည်အေး၊ ၂၀၀၈၊ ၂၅။)

ဟူ၍ ရေးဖွဲ့ထားသည်။

ဤတွင် "စင်ကြယ်ခွင့်လွှတ်၊ ချစ်သတ်မှတ်ကို" ဟူ၍ "-တ်" ကာရန်ညီစေရန် အမြင်ကာရန် ယူ၍ ရေးဖွဲ့ထားသည်။ တစ်ဖန် "ကြည်ညွတ်ချဝန်၊ သခင်ပန်က" ဟူသော ပါဒ တွင် "-န်" ကာရန်ညီ စေရန် အမြင်ကာရန်ယူ၍ ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ဤတွင်အသံသွေဖည်နေသည်ကို တွေ့ရသည်။ သို့ရာတွင် ချစ်သူတို့၏ချစ်ခြင်းမေတ္တာကို ပေါ်လွင်ထင်ရှားစေသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။

ဤသို့ဖြင့် ကဗျာစာဆိုတို့သည် စာဆိုအခွင့်ထူးယူ၍ မူလစကားလုံးတို့၏အသံကို ပြောင်းလဲ သုံးသည့်အတွက် အသံသွေဖည်မှု ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ထူးခြားလာသည်။ ထိုထူးခြားသော ကဗျာသုံး စကားများ၏ စွမ်းအင်ကြောင့် ကဗျာသည်ရွတ်ဖတ်ရာတွင်၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်ဖော်ရာတွင် ပြေပြစ် ချောမွေ့၍ နှစ်သက်မှုကို ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။

### သုံးသပ်ချက်

ကဗျာတွင် အစစကားလုံးချန်ခြင်း၊ အလယ်စကားလုံးချန်ခြင်း၊ အဆုံးစကားလုံးချန်ခြင်းတို့ဖြင့် ဖွဲ့စပ်မှုအများအပြားကို တွေ့ရှိရပါသည်။ စကားသံတိုး၍ ဖွဲ့စည်းခြင်းတွင် အစစကားလုံးတိုးခြင်း၊ အလယ်စကားလုံးတိုး၍ ဖွဲ့စပ်ခြင်းကို အသင့်အတင့် တွေ့ရှိရသော်လည်း အဆုံးစကားလုံးတိုး၍ ဖွဲ့စပ်ခြင်းကို အနည်းငယ်သာတွေ့ရှိရပါသည်။ ကာရန်ကိုက်ညီမှုရှိစေရန် သရသံပြောင်း၍ ရေးဖွဲ့ခြင်းကို အသင့်အတင့်တွေ့ရှိပါသည်။ အမြင်ကာရန်ယူခြင်းစနစ်ကို ကဗျာပုဒ်ရေ အများအပြားတွင် ဖွဲ့စပ်လေ့ ရှိပါသည်။ စကားလိမ် (ဗျည်း၊ သရသံ) ပြောင်း၍ ဖွဲ့စပ်ခြင်းကိုမူ အနည်း ငယ်သာတွေ့ရှိရပါသည်။ "တ" ကြားဆက် အသုံးအ" ကြားဆက်အသုံး၊ ရှေ့ဆက်အသုံးများကိုမူ အများအပြားဖွဲ့စပ်သည်ကို တွေ့ရှိရ ပါသည်။

### နိဂုံး

ကဗျာစာပေအဖွဲ့သည် ကဗျာစာဆို၏ အခွင့်ထူးတစ်ရပ်ဖြင့် ဖွဲ့စပ်ခြင်းကြောင့် သွေဖည်မှုများ ဖြစ်ပေါ်လာရပါသည်။ ထိုသွေဖည်မှုများကြောင့်ပင်လျှင် အသံအရည်အသွေး၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ထက်မြက်လာစေပါသည်။ ဤသို့ထက်မြက်ဆန်းသစ်လာပုံကိုလည်း ကဗျာများဖြင့် ဖော်ထုတ်တင်ပြ ထားရာ သွေဖည်မှု၏အာနိသင်စွမ်းရည်ကို တွေ့ရှိနိုင်ပါသည်။

### ကျမ်းကိုးစာရင်း

#### မြန်မာဘာသာ

ကြည်အေး။ (၂၀၀၈)။ *ကဗျာပေါင်းချုပ်*။ ရန်ကုန်၊ စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ။

ကြည်အောင်။ *ဒုဋ္ဌဝတီမှ ဧရာဝတီသို့ကဗျာများ*။ ရန်ကုန်၊ သီဟရတနာပုံနှိပ်တိုက်။ (၁၉၆၅)

ခင်မင်၊ မောင်(နေဖြူ)။ *စကားပြေသဘောတရား စကားပြေအတတ်ပညာ* (ဒု-ကြိမ်)။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မြန်မာစာ အသင်း၊ (၁၉၈၅)။

ဇော်ဂျီ။ (၁၉၈၈)။ *ကဗျာပေါင်းချုပ်*။ ရန်ကုန်၊ စာပေလောက။

ညိုနွဲ့ (ဗန်းမော်-)။ (၁၉၆၃)။ *လက်ရွေးစင်ကဗျာများ*။ ရန်ကုန်၊ မြကန်သာစာပေ။

ဒေါင်းနွယ်ဆွေ။ (၁၉၆၁)။ *ပုလဲနိဒါန်းကဗျာများ*။ ရန်ကုန်၊ ရှုမဝစာပေတိုက်။

နီသင်း၊ မောင်(ပျဉ်းမနား)။ (၁၉၆၈)။ *ကဗျာပေါင်းချုပ်*။ ရန်ကုန်၊ စာပေဗိမာန်။

မြန်မာစာအဖွဲ့။ (၁၉၉၉)။ *မြန်မာအဘိဓာန်*။ ရန်ကုန်၊ မြန်မာစာအဖွဲ့ဦးစီးဌာန။

#### အင်္ဂလိပ်ဘာသာ

Leech, Geoffery, (1969), *A Linguistics Guide to English Poerty*. London Longman Group Ltd.

Wales, Katie, (2001). *A Dictionary of stylistics*, London, Pearson Education Limited.